

Handläggare

Mårten Ribbing

0706883618

marten.ribbing@dalamitt.se

Borlänge-Smedjebacken

sotning och ventilation AB

Uppföljning av fakturering höst 2022, Borlänge/Gagnef

Allmänt intryck

Leverantören (Borlänge-Smedjebacken sotning och ventilation AB) har redovisat otydliga fakturaunderlag med omfattande fel i debitering samt stora generella och många enskilda fel. Brist på övergripande systematik leder till följdfelet som exempelvis kan avhjälpas genom referens, på faktura, till debiteringsrätt i föreskrift. Bristfällig systematik tyder också på bristande kunskap om aktuella taxor. Leverantören förefaller ha svårt att separera det kommunala uppdraget från privata företagarrintressen, specifikt avseende de fastighetsägare som leverantören har som privata kunder i kommunerna.

Genomgången underlag

Fakturor som utfärdats utifrån det kommunala uppdraget i Borlänge och Gagnef kommuner i perioden 2022-07-01—2022-09-30, ca 2200 st.

Generella avvikelser

Generella avvikelser avser fel som kan förmodas ha sitt ursprung i okunskap om styrande regelverk, bristfällig system- och uppdragskunskap samt brister inom administration, rutiner och förvaltningsmässig förmåga hos leverantören.

- Privata kunder (fastighetsägare som fått beviljat annan sotare) samfaktureras med arbete utifrån det kommunala uppdraget (sotning utan enskilda beslut). Detta medför att det för mottagaren framstår som att kommunen är inblandad i, och också är kravställande i arbetets utförande och priser. Här riskerar en otydlighet att uppstå som består i att kommunen endast ska följa upp den del i den privatiserade verksamheten som är en kommunal angelägenhet. Detta ger följdverkningar så som felaktig/utebliven debitering av administrativ avgift, uppföljningssvårigheter och onödig administration. I tillägg uppstår en rättsosäkerhet rörande upplevd eller faktiskt bristande efterlevnad av det gynnande myndighetsbeslutet om sotning i annans regi. Denna brist har även tidigare påpekats (höst 2017, dnr 110.2017.00857.8) till samma leverantör med krav på att kommunalt uppdrag och privata åtaganden ska särskiljas.
- Otillåten och i vissa fall okänd debitering sker, exempelvis "Förbindelskanal 1-2,5 m", "Avsotningsmedel", "Besiktningskostnad 1st objekt", "Timpris TJM", mm. Detta bryter mot gällande författning samt även mot gällande avtal om sotning och brandskyddskontroll. Kommunens föreskrift om taxa för sotning och brandskyddskontroll syftar till att likställighetsprincipen ska efterlevas. Avtalet om sotnings- och brandskyddskontrolltjänster beskriver i punkt 2.1 detta och bestämmelsen syftar till att skydda enskilda mot otillåtna avgifter.
- Referens till specifik debiteringsrätt i föreskrift saknas. Denna brist leder till flertalet påföljande brister som avhjälpas genom införande av föreskriftsreferenser, vilket är ett krav i gällande författning. Exempel på följdfelet är debitering utan författningsstöd, debitering av kommunala och privata uppdrag på samma faktura, otydliga fakturaposter, mm.
- Administrativa avgifter har i flertalet fall inte debiterats eller endast debiterats för vissa arbeten. Denna brist förefaller vara oberoende av de privatkunder som ingår i fakturaunderlaget. I Borlänge saknar ca 30% av fakturorna helt administrativ avgift och i Gagnef ca 5% (446 st. respektive 48 st.). Utöver detta tillkommer de fakturor som endast har administrativ avgift påförd för vissa arbeten eller där posten är inskriven men ingen kostnad är förenad med denna. I och med att avgifter saknas samt att vissa privatkunder även förefaller ha

fått en administrativ avgift så finns både en risk för att RDM fått för lite avgiftsintäkter, samt att RDM har fått ta del av avgifter de inte har rätt till.

- Felaktiga avgifter debiteras, från några öre (se kommentar under rubriken övrigt) till ca 20 kr per post. Detta gäller dock inte samtliga poster. Debiteringsposter i leverantörens system förefaller inte vara justerade utifrån den gällande föreskriften.
- Nödvändig information om debiteringsposter saknas i de fall där sådan är kravställd genom författning. Detta gäller allt framför debitering för nyttjande av icke-standardverktyg. Kravet på förtydligande motivering till debiteringen syftar till att fastighetsägare självmant och utan tvingande myndighetsbeslut ska åtgärda orsaken till det valda arbetssättet, men utan sådan skriftlig information är det osäkert om informationen uppfattas av fastighetsägaren
- Avgift för utebliven förrättning, s.k. bomkörningsavgift, har i flertalet tillfällen inte debiterats trots info på faktura om att ingen var hemma eller motsvarande. Endast grundavgift har debiterats i dessa fall. Detta är inte en enskild brist då mängden sådana fakturor talar emot slarv, misstag eller liknande. Bomkörningsavgiften finns dels som ett incitament för fastighetsägare att inte missa en förrättning, dels för att skapa kostnadstäckning för leverantören och i slutändan, via bättre arbetsmiljö pga. minskad ekonomisk stress, bidra till en bättre brandsäkerhet i kommunerna.

Övrigt

Det har uppmärksammats att öresangivelsen (<10 öre) på enskilda poster inte stämmer överens med föreskrift. Avvikelsen går i både positiv och negativ riktning, och påverkan på enskild fakturas slutsumma bedöms som minimal. Detta problem förekommer hos samtliga leverantörer och antas vara orsakat av den programvara som nyttjas. Avvikelsen föranleder ingen kritik då orsak och konsekvens ännu är okänt.

Enskilda avvikelser

Enskilda avvikelser avser fel som kan förmodas ha sitt ursprung i misstag och slarv i hantering av enskilda fakturor. Dessa avvikelser har mer karaktären av stickprov än en fullständig förteckning.

- Flera debiteringar av sotsug i samma hus. Föreskriften tillåter endast en sådan debitering/hus.
- Fakturering av endast grundavgift utan någon förklaring, då det normala är grundavgift och utförandavgift eller grundavgift och bomkörningsavgift.
- Fel kostnad för utebliven förrättning debiterad, då förrättningen rör sotning men den bomkörning som debiterats är för brandskyddskontroll. Detta har direkt koppling till bristfällig föreskriftsreferens på debiteringsposter.
- Debitering av administrativ avgift trots att arbete inte utförts. Administrativ avgift ska endast debiteras då en utförandekostnad påförts.

Bakgrund

Leverantören har ett ansvar för att inom sitt uppdrag debitera rätt enligt avtal, gällande föreskrift och andra gällande regelverk. Leverantören har i samband med införandet erbjudits utbildning i gällande föreskrift och har haft möjlighet att ställa frågor till RDM. Utbildning har avböjts, och mycket få frågor har inkommit kring hur taxor ska tolkas. Leverantören har tidigare fått påpekanden kring vikten av separering av kommunalt uppdrag och privata kunder.

Slutsats

Leverantörens skyldighet att efterleva avtal och föreskrift har inte uppfyllts. Bristerna är i det enskilda fallen inte så stora, men summan av bristerna är omfattande.

- Leverantören ska senast 2023-02-28 ha kommit till rätta med de brister som räknas upp ovan. Fakturor för mars 2023 avseende det kommunala uppdraget i Borlänge och Gagnef ska lämnas in till RDM senast 2023-04-10 för kontroll av genomförda åtgärder.
- Leverantören ska senast 2023-02-28 ha identifierat och presenterat de debiteringar som skett inom det kommunala uppdraget utan stöd i föreskrift. Analysen ska göras med start då nuvarande föreskrift trädde i kraft, 2021-06-01, och ska göras i syfte att återbetala otillåten debitering.
- Leverantören ska senast 2023-02-28 ha undersökt och presenterat orsaken till de stora avvikelserna kring administrativ avgift som observerats. Analysen ska göras med start då bestämmelsen om administrativ avgift trädde i kraft, 2021-06-01, och ska göras i syfte att säkerställa att RDM inte fått för lite eller för mycket avgifter tillhanda.